

**ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH**

**ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY
USZCZERBEK NA ZDROWIU
WYDANE W 2011 ROKU**

Warszawa 2012

Opracowała
Agnieszka Sikora

Akceptowała
Izabela Tomczyk
Wicedyrektor Departamentu

SPIS TREŚCI

	str.
Wprowadzenie.....	5
1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników.....	8
1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy...	14
1.2. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych.....	31
2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS.....	47

Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania są orzeczenia stwierdzające uszczerbek na zdrowiu powstały na skutek wypadków przy pracy lub chorób zawodowych, wydane w 2011 r. przez lekarzy orzeczników ZUS i stanowiące podstawę (na mocy ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) przyznania jednorazowego odszkodowania powypadkowego.

Orzeczenia powypadkowe wydawane są przez lekarzy orzeczników ZUS, którzy na podstawie bezpośredniego badania poszkodowanego i posiadanej dokumentacji medycznej ustalają stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu* oraz jego związek z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Ocena stopnia uszczerbku na zdrowiu dokonywana jest dopiero po zakończeniu leczenia i ewentualnej rehabilitacji ubezpieczonego.

Stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu określony jest według oceny procentowej, zgodnie z tabelą norm uszczerbku stanowiącej załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18 grudnia 2002 r. Tabela ta określa dolną i górną granicę stopnia uszczerbku na zdrowiu, zależnie od rodzaju uszkodzenia czy naruszenia sprawności poszczególnych narządów człowieka.

Jeżeli wypadek przy pracy lub choroba zawodowa spowodowały uszkodzenie kilku kończyn, narządów lub układów, ogólny stopień uszczerbku na zdrowiu określony jest jako suma procentów uszczerbku ustalonych za poszczególne uszkodzenia, z ograniczeniem do 100%.

Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu stanowią podstawę do przyznania jednorazowego odszkodowania powypadkowego wypłacanego przez ZUS.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ustalana jest raz w roku i ogłaszana przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski. Jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

* za stały uszczerbek na zdrowiu uważa się naruszenie sprawności organizmu nie rokujące poprawy, natomiast za długotrwały uszczerbek na zdrowiu takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie.

Przeciętne wynagrodzenie ogłaszane jest dla celów emerytalnych w Dzienniku Urzędowym RP Monitor Polski przez Prezesa GUS i stosowane do ustalenia kwoty jednorazowego odszkodowania poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku.

Kwota jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej (za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu) w analizowanym okresie wynosiła:

- od 1 kwietnia 2010 r. do 31 marca 2011 r. – 621 zł
- od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r. – 645 zł.

Jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych, jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było to odszkodowanie.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ulega również zwiększeniu o kwotę stanowiącą 3,5-krotność przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej ubezpieczonemu została orzeczona całkowita niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji.

W opracowaniu poddano analizie orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników ZUS w 2011 r. uwzględniając wiek i płeć poszkodowanych, okoliczności powstania uszczerbku, wysokości orzeczonego uszczerbku w powiązaniu z rodzajem doznanych urazów oraz przestrzenne zróżnicowanie orzeczeń powypadkowych.

Ponadto tablica 27 przedstawia aspekt finansowy – liczbę odszkodowań oraz kwotę wypłat jednorazowych odszkodowań powypadkowych wypłaconych przez ZUS w 2011 roku, z uwzględnieniem okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu oraz rodzaju jednorazowego odszkodowania powypadkowego.

* * *

Zastosowany w opracowaniu:

- termin „nieustalone zjawisko” – oznacza brak informacji, zniekształcenie informacji lub niepoprawną identyfikację w przyjętych słownikach (np. w słowniku województw, wieku, płci, itp.),
- znak umowny – kropka (.) – oznacza brak informacji wiarygodnych.

1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników

W 2011 r. lekarze orzecznicy wydali ogółem blisko 102,0 tys. orzeczeń powypadkowych, z tego 77,8 tys. to orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu i 24,0 tys. orzeczeń stwierdzających jego brak.

Uwzględniając okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu, to z tytułu wypadków przy pracy wydano 99,7 tys. orzeczeń (czyli o 1,5% więcej niż w 2010 roku). W przypadku chorób zawodowych orzeczeń tych było 2,2 tys.

Wśród osób z orzecznym uszczerbkiem na zdrowiu przeważali mężczyźni, stanowiąc 69,8% badanej populacji.

Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu wyniósł 5,4%, przy czym dla mężczyzn wynosił on 5,8%, dla kobiet - 4,6%. Jego wysokość była zróżnicowana w zależności od okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu. W przypadku uszczerbku powstałego w wyniku wypadku przy pracy, przeciętny jego procent wyniósł 5,1%, natomiast w przypadku choroby zawodowej – 18,1%.

Średni wiek poszkodowanych wyniósł 41,5 lat, przy czym dla mężczyzn – 40,5 lat, a dla kobiet – 43,7 lat. W przypadku orzeczeń wydanych w związku z chorobą zawodową średni wiek poszkodowanych był znacznie wyższy i wyniósł 55,2 lat (dla mężczyzn – 56,1 lat, dla kobiet – 53,3 lat).

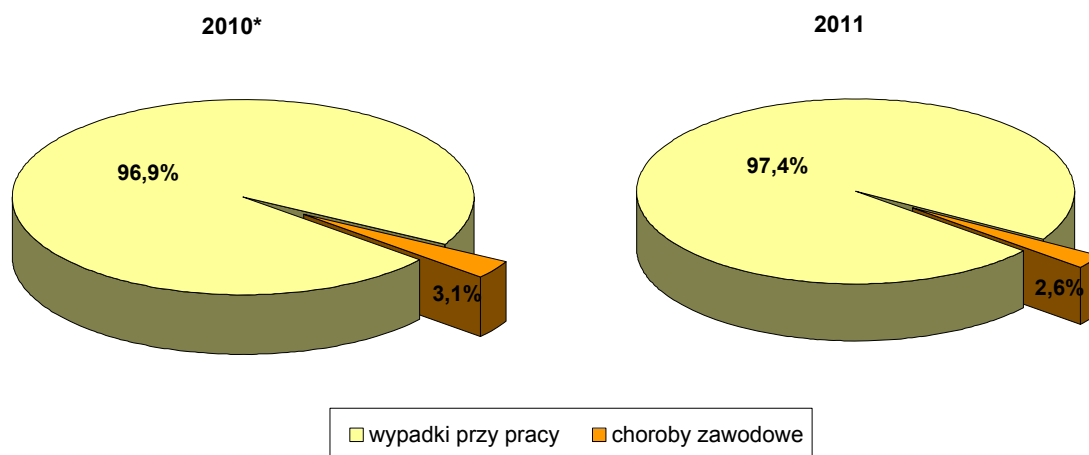
W 2011 roku liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w przeliczeniu na 100 tys. pracujących wyniosła 673, co w porównaniu z 2010 r. oznacza wzrost o 2,9%. Najwięcej orzeczeń – w przeliczeniu na pracujących – wydano w województwach: wielkopolskim (971 orzeczeń), pomorskim (940 orzeczeń) oraz dolnośląskim (924 orzeczenia), najmniej natomiast w województwach: mazowieckim (335 orzeczeń), opolskim (383 orzeczenia) oraz małopolskim (470 orzeczeń).

**TABL. 1 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW
W LATACH 2010 - 2011**

Okoliczności powstania uszczerbku a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Orzeczenia powypadkowe ustalające:		
			uszczerbek na zdrowiu	brak uszczerbku na zdrowiu	nieustalona ocena
OGÓŁEM	2010*	101 215	76 556	24 659	-
	2011	101 970	77 750	24 037	183
	a	100,7	101,6	97,5	-
wypadki przy pracy	2010	98 255	74 177	24 078	-
	2011	99 693	75 721	23 882	90
	a	101,5	102,1	99,2	-
choroba zawodowa	2010	2 926	2 366	560	-
	2011	2 184	2 029	155	-
	a	74,6	85,8	27,7	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	2010	-	-	-	-
	2011	93	-	-	93
	a	-	-	-	-

* w tym orzeczenia powypadkowe z tytułu wypadków w drodze do lub z pracy, które miały miejsce w 2002 r. a wniosek o jednorazowe odszkodowanie został zgłoszony po dacie wejścia w życie nowej ustawy wypadkowej, tj. po 1 stycznia 2003 r.

w 2010 r. - wydano ogółem 34 orzeczenia z tytułu wypadków w drodze do lub z pracy; z tego 13 orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu i 21 orzeczeń ustalających brak uszczerbku.

**Rys. 1 Struktura orzeczeń powypadkowych ustalających uszczerbek na zdrowiu
wydanych przez lekarzy orzeczników w latach 2010 - 2011**

* bez orzeczeń powypadkowych ustalających uszczerbek na zdrowiu z tytułu wypadków w drodze do lub z pracy

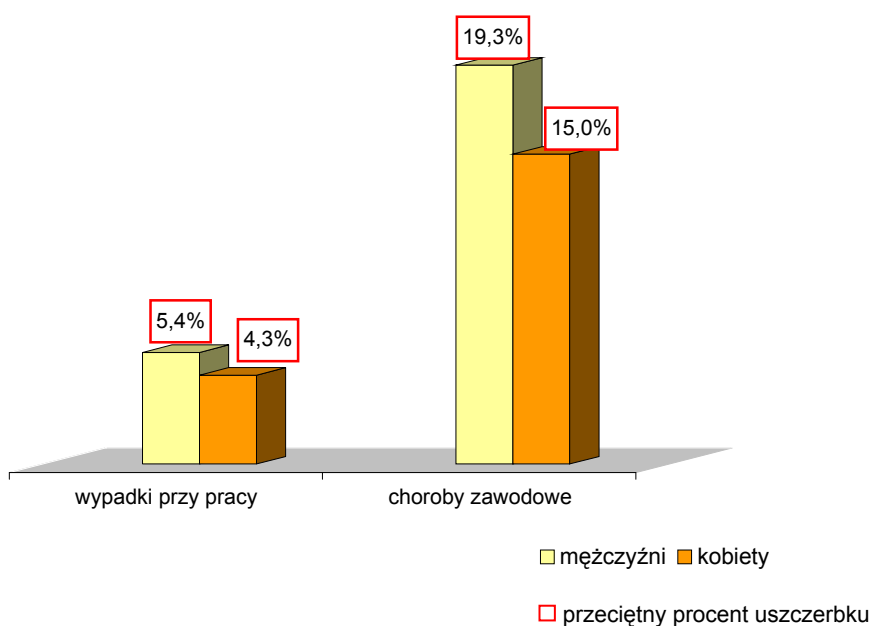
TABL. 2 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW

Okoliczności powstania uszczerbku	Ogółem		Orzeczenia powypadkowe ustalające:				
			uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM							
OGÓŁEM	101 970	100,0	77 750	100,0	24 037	100,0	183
wypadki przy pracy	99 693	97,8	75 721	97,4	23 882	99,4	90
choroba zawodowa	2 184	2,1	2 029	2,6	155	0,6	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	93	0,1	-	-	-	-	93
MĘŻCZYŹNI							
OGÓŁEM	69 990	100,0	54 245	100,0	15 626	100,0	119
wypadki przy pracy	68 389	97,7	52 806	97,3	15 521	99,3	62
choroba zawodowa	1 544	2,2	1 439	2,7	105	0,7	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	57	0,1	-	-	-	-	57
KOBIETY							
OGÓŁEM	31 841	100,0	23 410	100,0	8 377	100,0	54
wypadki przy pracy	31 177	97,9	22 823	97,5	8 327	99,4	27
choroba zawodowa	637	2,0	587	2,5	50	0,6	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	27	0,1	-	-	-	-	27
nieustalona płeć							
OGÓŁEM	139	100,0	95	100,0	34	100,0	10
wypadki przy pracy	127	91,4	92	96,8	34	100,0	1
choroba zawodowa	3	2,1	3	3,2	-	-	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	9	6,5	-	-	-	-	9

TABL. 3 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU ORAZ ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG PŁCI I OKOLICZNOŚCI POWSTANIA USZCZERBKU

Wyszczególnienie	Ogółem		uszczerbek na zdrowiu powstały wskutek:			
			wypadków przy pracy		chorób zawodowych	
	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach
OGÓŁEM	5,4	41,5	5,1	41,1	18,1	55,2
Mężczyźni	5,8	40,5	5,4	40,1	19,3	56,1
Kobiety	4,6	43,7	4,3	43,4	15,0	53,3

Rys. 2 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu według płci osób poszkodowanych i okoliczności powstania uszczerbku

**TABL. 4 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU W PRZELICZENIU NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH*
WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo	Ogółem	Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓLEM	77 750	673
Dolnośląskie	8 517	924
Kujawsko-pomorskie	4 560	785
Lubelskie	3 890	788
Lubuskie	2 303	785
Łódzkie	4 001	526
Małopolskie	4 558	470
Mazowieckie	6 539	335
Opolskie	1 021	383
Podkarpackie	3 959	745
Podlaskie	2 239	811
Pomorskie	6 437	940
Śląskie	9 510	616
Świętokrzyskie	2 203	712
Warmińsko-mazurskie	2 583	713
Wielkopolskie	11 121	971
Zachodniopomorskie	3 157	675
nieustalone województwo	1 152	x

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.3 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących*
według województw**

	poniżej 340	(1)	**
	340 - 649	(4)	
	650 - 959	(10)	
	960 i więcej	(1)	

* *poza rolnictwem indywidualnym*

** *liczba województw*

1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy

Zgodnie z ustawą z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych za wypadek przy pracy uznaje się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności albo poleceń przełożonych,
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy, a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ w czasie trwania podróży służbowej, podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony lub przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Analiza orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników ZUS w 2011 roku w związku z wypadkami przy pracy wykazała, że:

- lekarze orzecznicy ZUS z tytułu wypadku przy pracy wydali 99,7 tys. orzeczeń, z czego 76,0%, tj. 75,7 tys. to orzeczenia stwierdzające powstanie uszczerbku na zdrowiu.
- wśród osób, które otrzymały orzeczenie o uszczerbku na zdrowiu powstałym w wyniku wypadku przy pracy przeważali mężczyźni, stanowiąc 69,7% badanej populacji.
- przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku wypadków przy pracy wyniósł 5,1%, przy czym dla mężczyzn wyniósł 5,4%, zaś dla kobiet – 4,3%.

Najwyższy przeciętny procent zarejestrowano w województwie lubelskim – 6,2%, najniższy natomiast w województwach podkarpackim i warmińsko-mazurskim – po 4,5%.

- analiza miar pozycyjnych danych jednostkowych wykazała, że w przypadku jednej czwartej orzeczeń wydanych w związku z wypadkiem przy pracy (kwartyl pierwszy Q1) ustalono uszczerbek na zdrowiu w wysokości nie wyższej niż 2,1%.

W połowie orzeczeń (mediana Me) stopień orzeczonego uszczerbku na zdrowiu nie przekroczył 3,7%.

W przypadku $\frac{3}{4}$ orzeczeń (kwartyl trzeci Q3) procentowa ocena uszczerbku wyniosła nie więcej niż 5,4%.

Natomiast uszczerbek w wysokości 4,9% był dominującym (dominanta D) wśród wszystkich orzeczeń ustalających uszczerbek powstały w wyniku wypadków przy pracy.

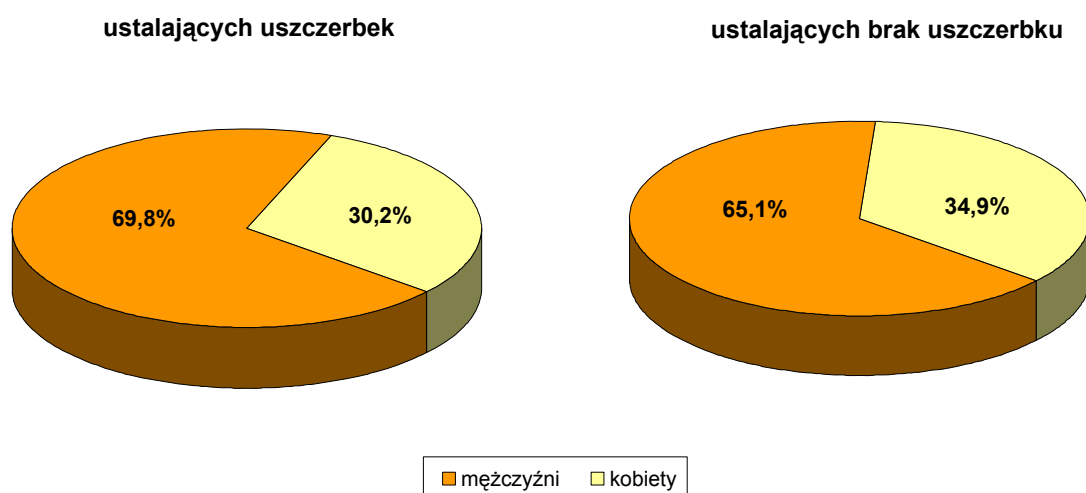
- w przypadku 93,3% orzeczeń uszczerbek nie przekroczył 10,0%, z czego 55,1% to orzeczenia z uszczerbkiem w granicach 0,5% do 4,0%.
- najliczniejszą grupę poszkodowanych - 26,1% badanej populacji - stanowiły osoby w wieku 30-39 lat. Średni wiek poszkodowanych w wypadkach przy pracy wyniósł 41,1 lat; średni wiek mężczyzn wyniósł 40,1 lat, zaś kobiet – 43,4 lat.
- wypadki przy pracy najczęściej powodowały uszczerbek na zdrowiu w postaci: uszkodzenia kończyny dolnej – 38,7% ogółu orzeczeń, urazu śródreżca i palców – 28,8% oraz uszkodzenia kończyny górnej – 14,4%. Przeciętny procent uszczerbku w przypadku tych urazów wyniósł odpowiednio: 4,6%; 3,3%; 6,5%. Średni wiek osób, które doznały tych urazów to odpowiednio: 41,3 lat; 39,0 lat; 44,4 lat.
- najwyższy przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu zarejestrowano w przypadku uszkodzeń narządów moczowo-płciowych (29,7%), uszkodzeń narządu słuchu (16,2%) oraz uszkodzeń narządu wzroku (15,9%).
- najwyższy średni wiek poszkodowanych odnotowano w przypadku osób z uszkodzeniem klatki piersiowej – 48,1 lat, natomiast najniższy w przypadku uszkodzenia twarzy – 38,7 lat.
- liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu z tytułu wypadków przy pracy w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) wyniosła 655. W porównaniu z 2010 r. nastąpił wzrost tych orzeczeń o 3,5%.

Najwięcej orzeczeń zarejestrowano w województwach: wielkopolskim (960 orzeczeń), pomorskim (921 orzeczeń) oraz dolnośląskim (905 orzeczeń); najmniej natomiast w województwach: mazowieckim (328 orzeczeń), opolskim (378 orzeczeń) oraz małopolskim (454 orzeczenia).

TABL. 5 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z WYPADKAMI PRZY PRACY

Wyszczególnienie	Ogółem	z tego orzeczenia ustalające:					
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena	
	liczba	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	99 693	75 721	75,9	23 882	24,0	90	0,1
Mężczyźni	68 389	52 806	77,2	15 521	22,7	62	0,1
Kobiety	31 177	22 823	73,2	8 327	26,7	27	0,1
nieustalona płeć	127	92	72,4	34	26,8	1	0,8

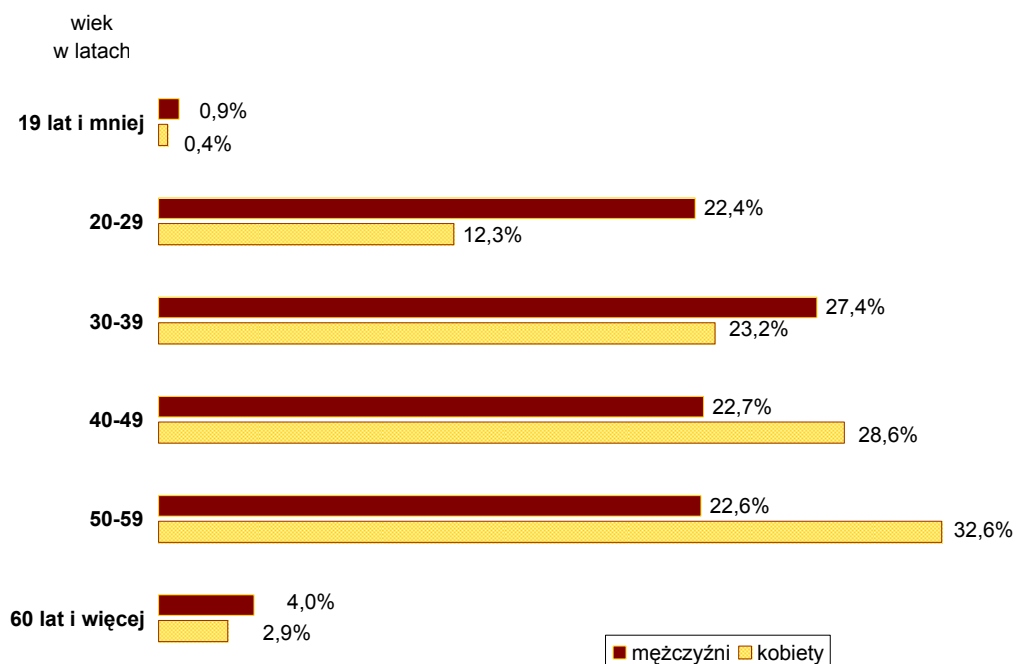
Rys. 4 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy

TABL. 6 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU

Wiek poszkodowanych	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba
OGÓŁEM	75 721	5,1	52 806	5,4	22 823	4,3	92
z tego:							
19 lat i mniej	545	3,9	457	3,9	86	4,1	2
20-29	14 646	4,3	11 811	4,5	2 819	3,7	16
30-39	19 788	4,7	14 484	5,1	5 289	3,9	15
40-49	18 552	5,2	12 016	5,7	6 520	4,2	16
50-59	19 397	5,7	11 936	6,2	7 449	4,8	12
60 lat i więcej	2 764	7,3	2 102	7,7	660	6,0	2
nieustalony wiek poszkodowanych	29	.	-	-	-	-	29
Średni wiek	41,1	x	40,1	x	43,4	x	x

Rys. 5 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku wypadków przy pracy

**TABL. 7 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG JEGO
WYSOKOŚCI W LATACH 2010-2011**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	2010	74 177	52 190	21 987	-
	2011	75 721	52 806	22 823	92
	a	102,1	101,2	103,8	-
do 10	2010	68 890	47 788	21 102	-
	2011	70 634	48 557	21 995	82
	a	102,5	101,6	104,2	-
11-20	2010	3 770	3 043	727	-
	2011	3 696	2 994	697	5
	a	98,0	98,4	95,9	-
21-30	2010	770	672	98	-
	2011	697	619	77	1
	a	90,5	92,1	78,6	-
31-40	2010	364	335	29	-
	2011	343	313	29	1
	a	94,2	93,4	100,0	-
41-50	2010	149	135	14	-
	2011	115	107	8	-
	a	77,2	79,3	57,1	-
51-60	2010	83	79	4	-
	2011	97	88	8	1
	a	116,9	111,4	200,0	-
61-70	2010	51	46	5	-
	2011	44	39	5	-
	a	86,3	84,8	100,0	-
71-80	2010	21	21	-	-
	2011	24	23	1	-
	a	114,3	109,5	-	-
81-90	2010	17	17	-	-
	2011	18	16	2	-
	a	105,9	94,1	-	-
91-100	2010	62	54	8	-
	2011	53	50	1	2
	a	85,5	92,6	12,5	-

TABL. 8 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI USZCZERBKU I PŁCI

Procent uszczerbku na zdrowiu	Orzeczenia ustalające uszczerbek						
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM	75 721	100,0	52 806	100,0	22 823	100,0	92
do 4	41 694	55,1	28 516	54,0	13 122	57,5	56
5-10	28 940	38,2	20 041	37,9	8 873	38,9	26
11-20	3 696	4,9	2 994	5,7	697	3,1	5
21-30	697	0,9	619	1,2	77	0,4	1
31-40	343	0,5	313	0,6	29	0,1	1
41-50	115	0,1	107	0,2	8	0,0	-
51-60	97	0,1	88	0,2	8	0,0	1
61-70	44	0,1	39	0,1	5	0,0	-
71-80	24	0,0	23	0,0	1	0,0	-
81-90	18	0,0	16	0,0	2	0,0	-
91-100	53	0,1	50	0,1	1	0,0	2

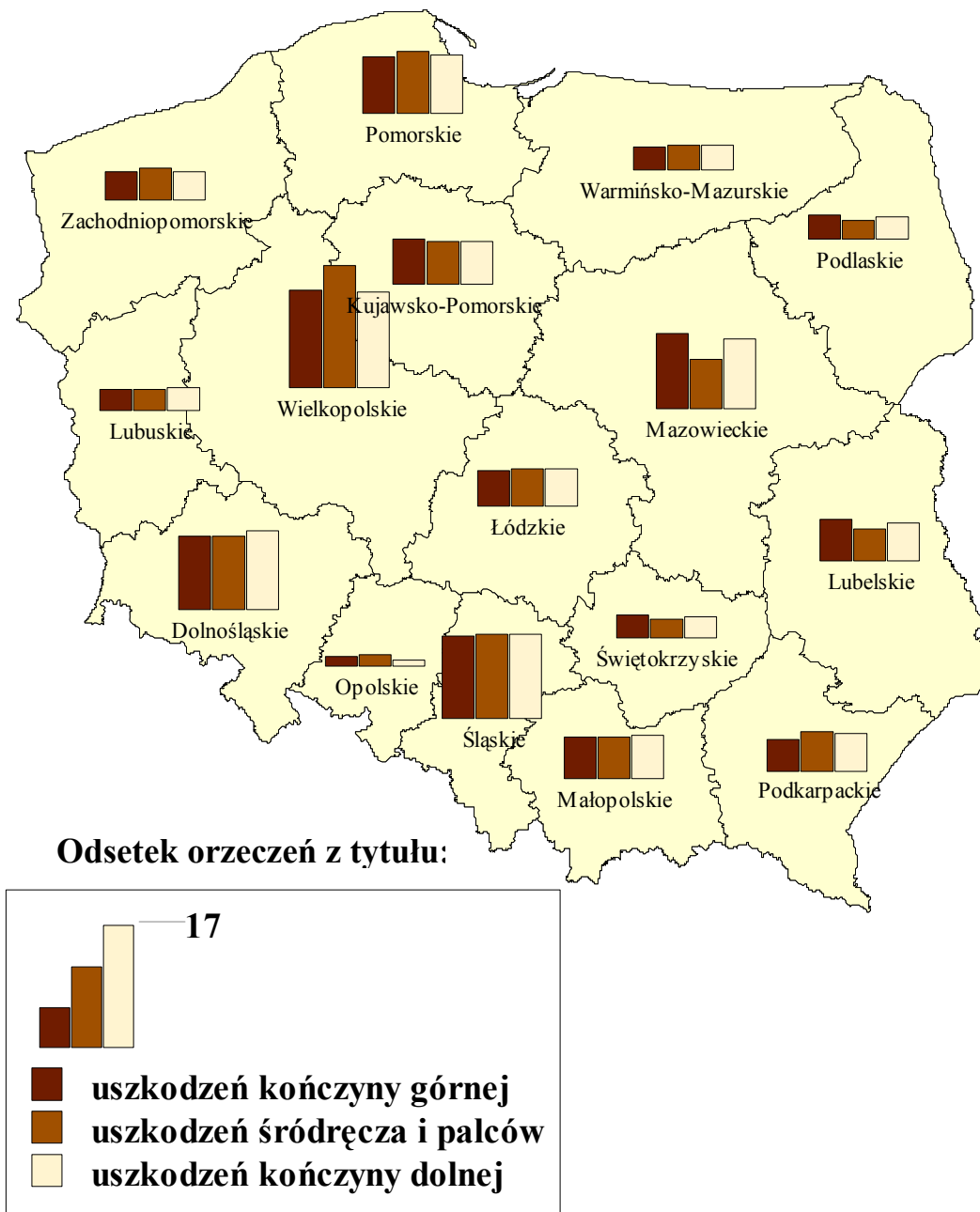
TABL. 9 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	41,1	40,1	43,4
do 4	39,6	38,4	42,1
5-10	42,7	41,7	45,0
11-20	44,2	43,5	47,4
21-30	44,8	44,4	48,4
31-40	43,0	43,0	45,6
41-50	44,1	44,1	44,6
51-60	44,1	44,3	42,8
61-70	44,3	45,1	38,0
71-80	45,2	44,8	53,0
81-90	42,3	43,2	35,0
91-100	38,8	40,5	34,0

**TABL. 10 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG
RODZAJÓW URAZÓW ORAZ PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
uszkodzenia głowy	2,2	2,1	2,6	3,2
uszkodzenia twarzy	4,2	4,6	3,3	7,6
uszkodzenia narządu wzroku	1,0	1,3	0,3	2,2
uszkodzenia narządu słuchu	0,2	0,2	0,1	-
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	0,0	0,0	0,0	-
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	1,0	1,3	0,4	-
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	0,4	0,5	0,1	-
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	0,1	0,1	0,0	2,2
ostre zatrucia i ich następstwa	0,0	0,0	0,0	-
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	6,1	5,5	7,5	8,7
uszkodzenia miednicy	0,3	0,4	0,2	-
uszkodzenia kończyny górnej	14,4	13,0	17,7	10,9
śródręcze i palce	28,8	31,5	22,5	29,3
uszkodzenia kończyny dolnej	38,7	36,9	42,8	34,8
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	0,4	0,4	0,3	-
nieustalony rodzaj urazu	2,2	2,2	2,2	1,1

Rys.6 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw i najczęściej występujących rodzajów urazów

**TABL. 11 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU
POWSTAŁEGO W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG
PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	5,1	5,4	4,3
uszkodzenia głowy	10,8	13,0	6,7
uszkodzenia twarzy	3,0	3,2	2,6
uszkodzenia narządu wzroku	15,9	16,4	10,4
uszkodzenia narządu słuchu	16,2	17,4	10,8
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przetyku	13,1	14,4	11,6
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	12,2	12,4	11,1
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	10,8	10,8	10,4
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	29,7	29,0	16,0
ostre zatrucia i ich następstwa	10,1	11,3	8,8
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	7,8	8,6	6,5
uszkodzenia miednicy	15,5	16,2	11,5
uszkodzenia kończyny górnej	6,5	6,8	6,1
śródręcze i palce	3,3	3,5	2,7
uszkodzenia kończyny dolnej	4,6	5,0	3,8
porażenia lub niedowładny poszczególnych nerwów obwodowych	10,8	12,2	6,3
nieustalony rodzaj urazu	5,2	5,7	4,0

**TABL. 12 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW
PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	41,1	40,1	43,4
uszkodzenia głowy	42,3	42,3	42,4
uszkodzenia twarzy	38,7	38,0	41,2
uszkodzenia narządu wzroku	40,6	40,3	43,4
uszkodzenia narządu słuchu	45,0	44,7	46,8
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	43,1	41,0	45,3
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	48,1	48,2	47,1
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	41,6	41,8	39,1
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	39,3	39,8	28,0
ostre zatrucia i ich następstwa	42,3	45,8	38,2
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	41,6	41,4	41,9
uszkodzenia miednicy	44,9	44,6	46,6
uszkodzenia kończyny górnej	44,4	42,5	47,6
śródręcze i palce	39,0	38,4	40,9
uszkodzenia kończyny dolnej	41,3	40,3	43,5
porażenia lub niedowładny poszczególnych nerwów obwodowych	40,9	40,1	43,4
nieustalony rodzaj urazu	40,7	39,7	42,9

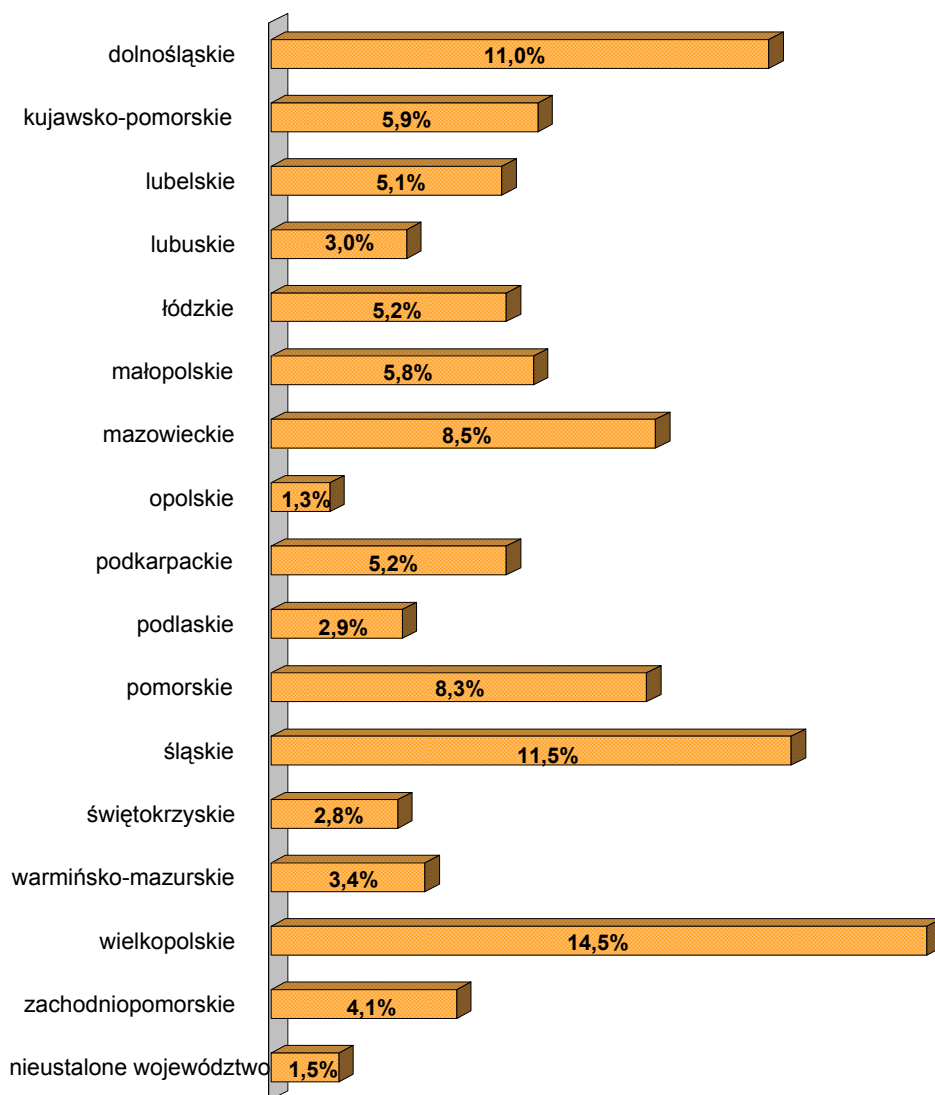
TABL. 13 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU WEDŁUG WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY ORAZ RODZAJÓW URAZÓW

Rodzaje urazów	Ogółem	wiek osób poszkodowanych					
		19 lat i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	5,1	3,9	4,3	4,7	5,2	5,7	7,3
uszkodzenia głowy	10,8	6,1	10,1	10,9	10,1	11,6	11,3
uszkodzenia twarzy	3,0	2,7	3,0	2,9	3,2	3,0	3,3
uszkodzenia narządu wzroku	15,9	15,4	16,8	14,2	15,6	16,2	20,0
uszkodzenia narządu słuchu	16,2	-	19,8	11,4	16,1	15,4	25,5
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	13,1	-	10,7	8,0	12,6	17,5	-
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	12,2	6,5	14,4	11,8	12,3	12,1	12,3
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	10,8	5,0	10,3	10,5	11,6	10,7	10,9
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	29,7	-	16,0	36,1	30,3	32,5	-
ostre zatrucia i ich następstwa	10,1	-	10,0	9,0	11,0	10,5	10,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	7,8	6,8	7,2	7,3	8,1	8,2	9,9
uszkodzenia miednicy	15,5	-	13,8	18,6	15,8	13,6	15,8
uszkodzenia kończyny górnej	6,5	7,7	5,9	6,2	6,6	6,8	7,6
śródręcze i palce	3,3	3,0	3,1	3,1	3,4	3,6	4,3
uszkodzenia kończyny dolnej	4,6	3,7	4,0	4,4	4,6	5,0	6,7
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	10,8	2,3	12,7	12,0	8,6	10,3	14,6
nieustalony rodzaj urazu	5,2	3,0	4,1	4,9	5,8	5,7	7,0

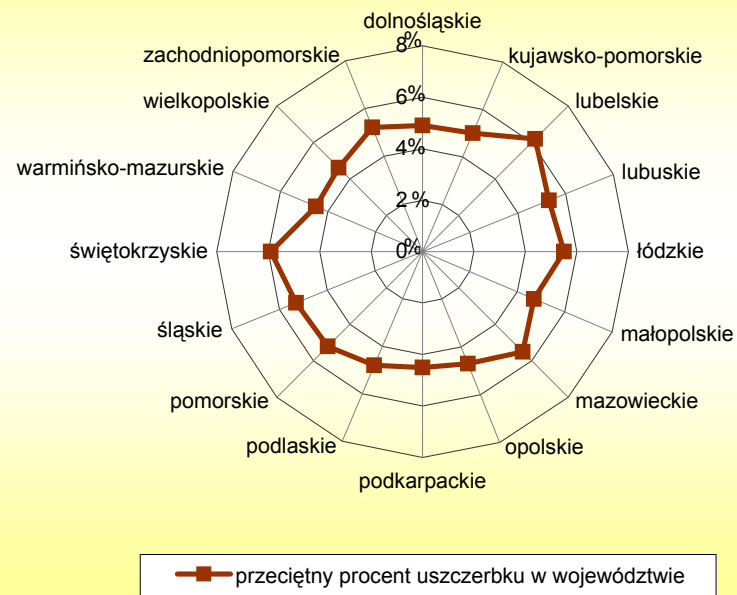
TABL. 14 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	75 721	100,0	5,1
Dolnośląskie	8 342	11,0	4,9
Kujawsko-pomorskie	4 465	5,9	5,0
Lubelskie	3 811	5,1	6,2
Lubuskie	2 274	3,0	5,3
Łódzkie	3 958	5,2	5,5
Małopolskie	4 400	5,8	4,7
Mazowieckie	6 408	8,5	5,5
Opolskie	1 008	1,3	4,7
Podkarpackie	3 930	5,2	4,5
Podlaskie	2 215	2,9	4,8
Pomorskie	6 309	8,3	5,2
Śląskie	8 699	11,5	5,3
Świętokrzyskie	2 125	2,8	5,9
Warmińsko-mazurskie	2 558	3,4	4,5
Wielkopolskie	10 987	14,5	4,6
Zachodniopomorskie	3 102	4,1	5,2
nieustalone województwo	1 130	1,5	4,7

Rys.7 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw

Rys.8 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy w poszczególnych województwach

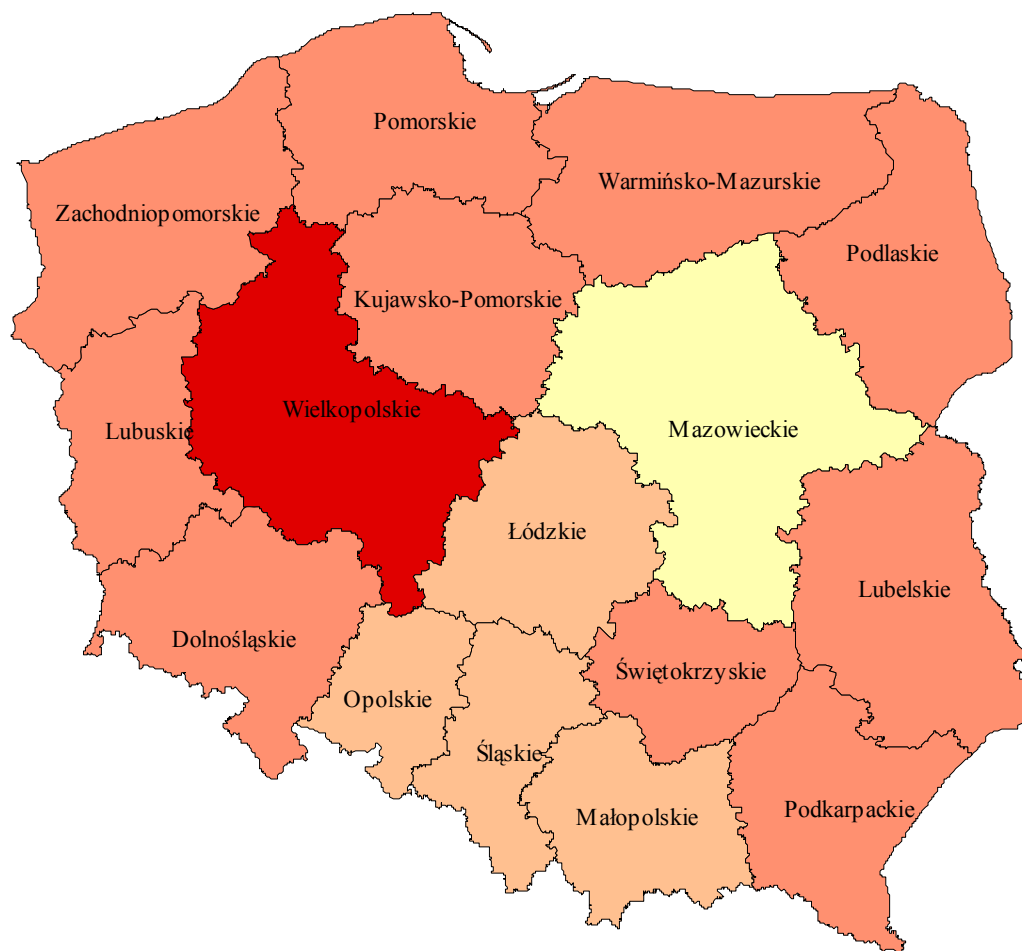

**TABL. 15 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY W PRZELICZENIU
NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH* W LATACH 2010-2011**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	2010	633
	2011	655
	a	103,5
Dolnośląskie	2010	866
	2011	905
	a	104,5
Kujawsko-pomorskie	2010	769
	2011	768
	a	99,9
Lubelskie	2010	791
	2011	772
	a	97,6
Lubuskie	2010	733
	2011	775
	a	105,7
Łódzkie	2010	525
	2011	520
	a	99,0
Małopolskie	2010	478
	2011	454
	a	95,0
Mazowieckie	2010	334
	2011	328
	a	98,2
Opolskie	2010	334
	2011	378
	a	113,2
Podkarpackie	2010	732
	2011	740
	a	101,1
Podlaskie	2010	791
	2011	802
	a	101,4
Pomorskie	2010	813
	2011	921
	a	113,3
Śląskie	2010	528
	2011	563
	a	106,6
Świętokrzyskie	2010	606
	2011	687
	a	113,4
Warmińsko-mazurskie	2010	995
	2011	706
	a	71,0
Wielkopolskie	2010	906
	2011	960
	a	106,0
Zachodniopomorskie	2010	652
	2011	663
	a	101,7

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.9 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w wyniku wypadków przy pracy
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących *
według województw**

	poniżej 330	(1)**
	330 - 639	(4)
	640 - 949	(10)
	950 i więcej	(1)

* *poza rolnictwem indywidualnym*

** *liczba województw*

1.2 . Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych

Za choroby zawodowe uznaje się choroby spowodowane działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy lub w związku ze sposobem wykonywania pracy (ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych). Są one określone w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 30 lipca 2002 r. w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach. Choroby, które nie są wyszczególnione w tym wykazie nie są uznawane za choroby zawodowe.

Analiza orzeczeń wydanych w 2011 roku w związku z chorobami zawodowymi wykazała, że:

- lekarze orzecznicy ZUS wydali 2,2 tys. orzeczeń w związku z chorobą zawodową z tego 2,0 tys., czyli 92,9% to orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu.
- wśród poszkodowanych z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w związku z chorobą zawodową przeważali mężczyźni, stanowiąc 70,9% badanej zbiorowości.
- przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku chorób zawodowych wyniósł 18,1% (w 2010 r. – 19,6%), przy czym dla mężczyzn wyniósł 19,3%, a dla kobiet – 15,0%. Najwyższy ustalony procent uszczerbku odnotowano w woj. pomorskim – 21,1%, najniższy w woj. podlaskim – 7,3%.
- analiza miar pozycyjnych danych jednostkowych wykazała, że w przypadku jednej czwartej liczby orzeczeń powypadkowych (kwartył pierwszy Q1) wydanych w związku z chorobą zawodową ocena procentowa orzeczonego uszczerbku kształtowała się na poziomie nie wyższym niż 10,0%.

W połowie orzeczeń (mediana Me) stopień uszczerbku na zdrowiu ustalono w granicy nie przekraczającej 15,3%.

W przypadku 75% liczby orzeczeń (kwartył trzeci Q3) stopień orzeczonego uszczerbku wyniósł nie więcej niż 20,4%.

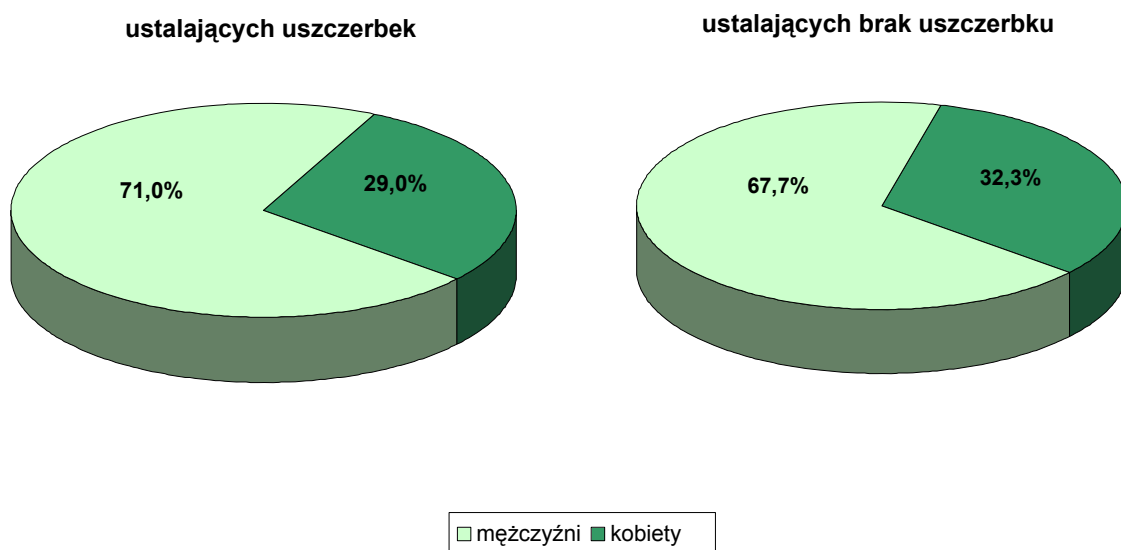
Wśród orzeczeń ustalających uszczerbek powstały w związku z chorobą zawodową dominującym był uszczerbek wynoszący 9,9%. (dominanta D).

- najliczniejszą grupą poszkodowanych, stanowiącą 38,0% badanej zbiorowości, były osoby z uszczerbkiem orzecznym w granicach 11-20%. Najwyższy przeciętny procent uszczerbku – 22,9% orzecznym osobom w wieku powyżej 59 lat.
- najliczniejszą grupę, tj. 44,4% badanej populacji stanowiły osoby w wieku 50-59 lat.
- średni wiek poszkodowanych w związku z chorobą zawodową wyniósł 55,2 lat (w przypadku mężczyzn – 56,1 lat, w przypadku kobiet – 53,3 lat).
- do schorzeń najczęściej powodujących uszczerbek na zdrowiu należy zaliczyć: pylice płuc – 22,6% ogółu orzeczeń, przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego – 14,7% oraz choroby zakaźne lub pasożytnicze – 14,2%. Przy czym w populacji mężczyzn główną przyczyną powstania choroby zawodowej były pylice płuc (30,2% badanej zbiorowości mężczyzn), natomiast w populacji kobiet przewlekłe choroby narządu głosu (33,7% przypadków).
- najwyższy przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu zarejestrowano w odniesieniu do nowotworów złośliwych – 47,4%.
- najwyższy średni wiek poszkodowanych odnotowano wśród osób, które doznały uszczerbku w wyniku przewlekłego nieodwracalnego schorzenia układu oddechowego (61,7 lat) oraz nowotworów złośliwych (61,6 lat).
- liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku choroby zawodowej w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) wyniosła 18. W porównaniu z 2010 r. nastąpił ich spadek o 10,0%. Najwięcej odnotowano ich w województwach: śląskim (53 orzeczenia), świętokrzyskim (25 orzeczeń) oraz dolnośląskim i pomorskim (po 19 orzeczeń); najmniej zaś w województwach: opolskim i podkarpackim (po 5 orzeczeń) oraz łódzkim (6 orzeczeń).

TABL. 16 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z CHOROBYMI ZAWODOWYMI

Wyszczególnienie	Ogółem	z tego orzeczenia ustalające:			
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu	
	liczba	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	2 184	2 029	92,9	155	7,1
Mężczyźni	1 544	1 439	93,2	105	6,8
Kobiety	637	587	92,2	50	7,8
nieustalona płeć	3	3	100,0	-	-

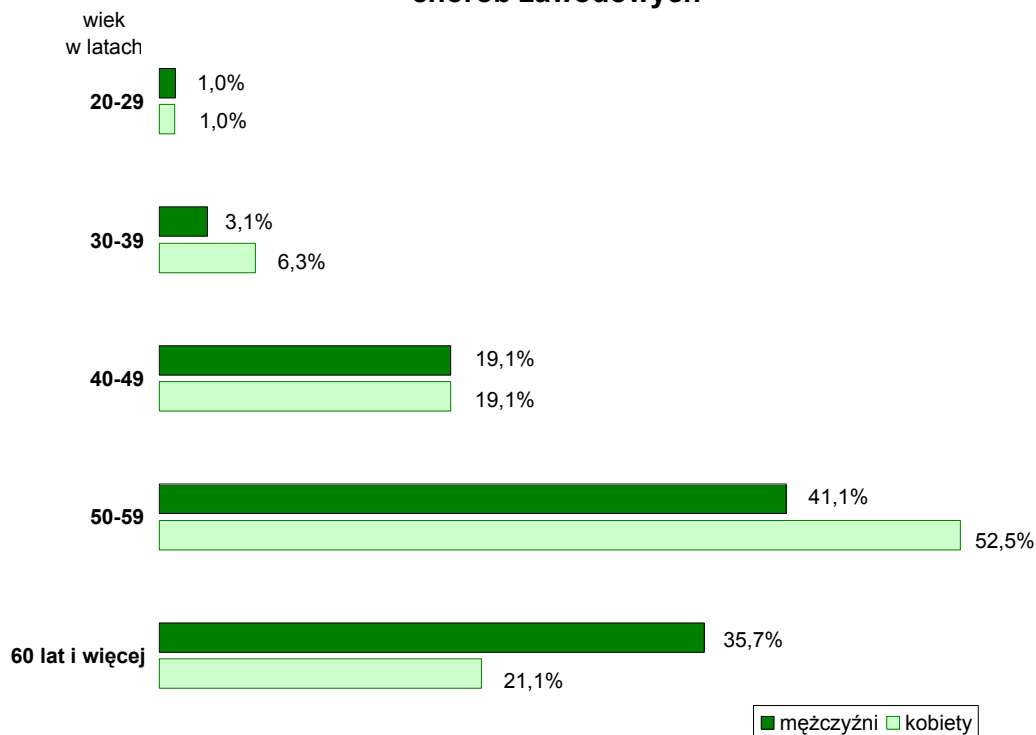
Rys. 10 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych

TABL. 17 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU

Wiek poszkodowanych	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba
OGÓŁEM	2 029	18,1	1 439	19,3	587	15,0	3
z tego:							
20-29	21	12,4	15	10,9	6	16,0	-
30-39	82	10,9	45	10,6	37	11,2	-
40-49	386	14,8	274	15,7	112	12,4	-
50-59	900	16,9	591	18,2	308	14,3	1
60 lat i więcej	638	22,9	514	23,6	124	19,8	-
nieustalony wiek poszkodowanych	2	.	-	-	-	-	2
Średni wiek	55,2	x	56,1	x	53,3	x	x

Rys. 11 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku chorób zawodowych

**TABL. 18 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG JEGO WYSOKOŚCI W LATACH 2010-2011**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	2010	2 366	1 613	753	-
	2011	2 029	1 439	587	3
	a	85,8	89,2	78,0	-
do 10	2010	833	490	343	-
	2011	775	497	277	1
	a	93,0	101,4	80,8	-
11-20	2010	881	604	277	-
	2011	770	533	237	-
	a	87,4	88,2	85,6	-
21-30	2010	452	342	110	-
	2011	356	294	61	1
	a	78,8	86,0	55,5	-
31-40	2010	70	54	16	-
	2011	48	41	7	-
	a	68,6	75,9	43,8	-
41-50	2010	64	62	2	-
	2011	47	46	1	-
	a	73,4	74,2	50,0	-
51-60	2010	22	18	4	-
	2011	15	14	-	1
	a	68,2	77,8	-	-
61-70	2010	9	9	-	-
	2011	4	3	1	-
	a	44,4	33,3	-	-
71-80	2010	16	15	1	-
	2011	11	8	3	-
	a	68,8	53,3	300,0	-
81-90	2010	10	10	-	-
	2011	-	-	-	-
	a	-	-	-	-
91-100	2010	9	9	-	-
	2011	3	3	-	-
	a	33,3	33,3	-	-

TABL. 19 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WYSOKOŚCI USZCZERBKU ORAZ PŁCI

Procent uszczerbku na zdrowiu	Orzeczenia ustalające uszczerbek						
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM	2 029	100,0	1 439	100,0	587	100,0	3
do 4	25	1,2	16	1,1	9	1,5	-
5-10	750	37,0	481	33,4	268	45,6	1
11-20	770	38,0	533	37,0	237	40,4	-
21-30	356	17,5	294	20,4	61	10,4	1
31-40	48	2,4	41	2,9	7	1,2	-
41-50	47	2,3	46	3,2	1	0,2	-
51-60	15	0,7	14	1,0	-	-	1
61-70	4	0,2	3	0,2	1	0,2	-
71-80	11	0,5	8	0,6	3	0,5	-
81-90	-	-	-	-	-	-	-
91-100	3	0,2	3	0,2	-	-	-

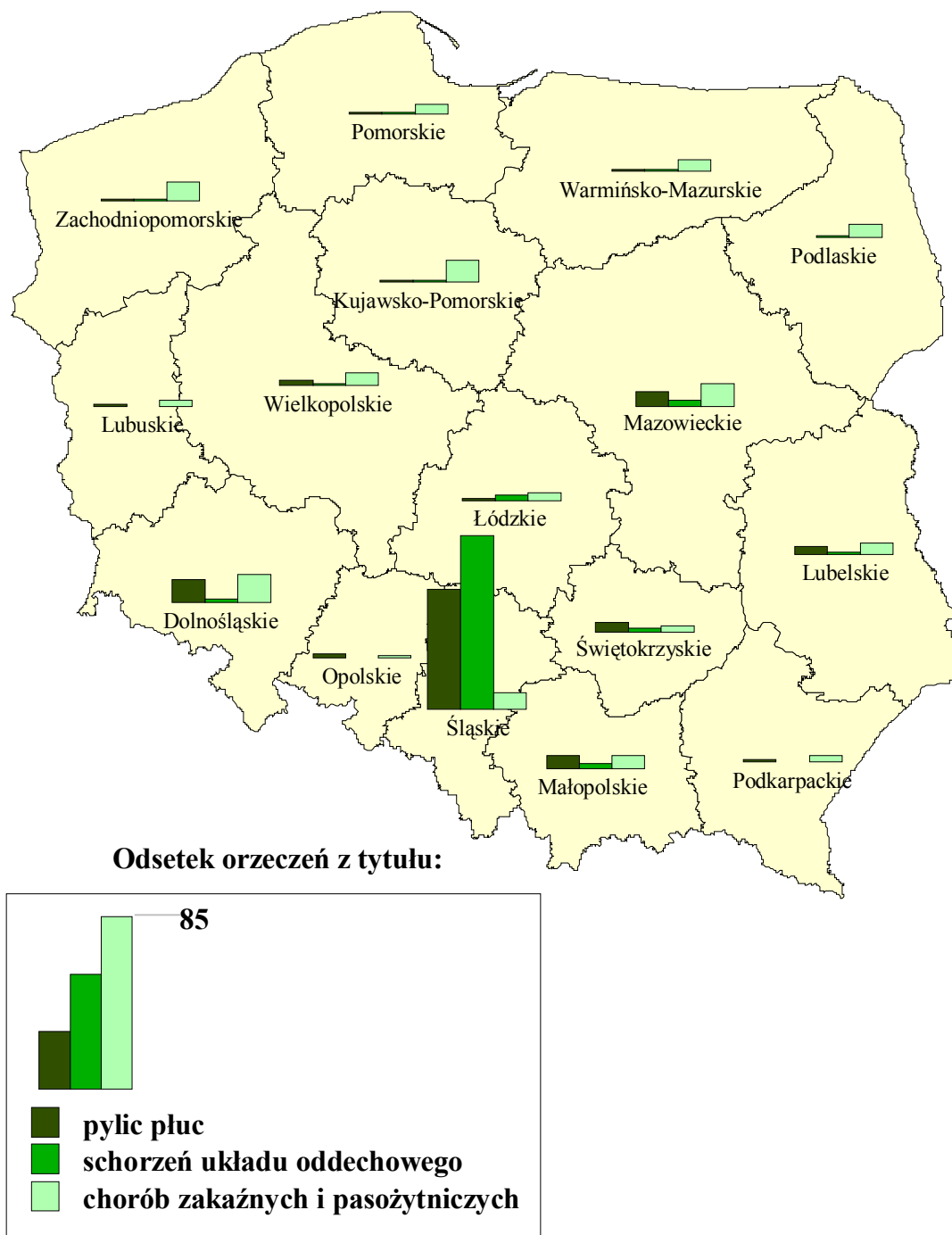
TABL. 20 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	55,2	56,1	53,3
do 4	48,7	50,1	46,1
5-10	51,9	52,3	51,2
11-20	56,6	57,5	54,6
21-30	57,1	57,4	56,8
31-40	59,9	59,3	63,3
41-50	66,6	66,4	65,0
51-60	56,8	60,9	-
61-70	63,5	63,3	64,0
71-80	61,7	63,4	57,3
81-90	-	-	-
91-100	65,7	65,7	-

**TABL. 21 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	0,6	0,8	0,2	-
pylice płuc	22,6	30,2	3,9	66,7
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	14,7	19,9	2,0	-
byssinoza	-	-	-	-
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	0,1	0,1	0,2	-
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	0,1	0,1	-	-
przewlekłe choroby narządu głosu	11,7	2,8	33,7	-
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	0,2	0,1	0,2	-
nowotwory złośliwe	1,9	2,4	0,8	-
choroby skóry	2,5	1,1	5,8	-
schorzenia nerwów, mięśni	11,2	5,3	25,6	-
uszkodzenia narządu słuchu	11,5	15,8	0,8	33,3
zespół wibracyjny	3,5	4,9	-	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-	-
choroby narządu wzroku	0,1	0,1	0,2	-
choroby zakaźne lub pasożytnicze	14,2	12,0	19,6	-
nieustalona choroba zawodowa	5,1	4,4	7,0	-

Rys.12 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw i najczęściej występujących rodzajów schorzeń

TABL. 22 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU POWSTAŁEGO W WYNIKU CHORÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	18,1	19,3	15,0
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	14,0	12,7	30,0
pylice płuc	14,7	14,4	18,6
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	24,9	25,2	18,9
byssinoza	-	-	-
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	27,5	30,0	25,0
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	6,0	6,0	-
przewlekłe choroby narządu głosu	18,2	19,0	18,0
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	33,3	45,0	10,0
nowotwory złośliwe	47,4	47,8	45,0
choroby skóry	9,8	9,4	10,0
schorzenia nerwów, mięśni	10,6	11,5	10,1
uszkodzenia narządu słuchu	23,9	23,9	24,0
zespół wibracyjny	25,1	25,1	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-
choroby narządu wzroku	7,5	5,0	10,0
choroby zakaźne lub pasożytnicze	13,0	12,5	13,7
nieustalona choroba zawodowa	18,9	20,3	16,8

TABL. 23 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU CHORÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	55,2	56,1	53,3
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	49,1	47,4	69,0
pylice płuc	54,6	54,1	64,7
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	61,7	62,0	56,0
byssinoza	-	-	-
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	53,5	59,0	48,0
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	40,5	40,5	-
przewlekłe choroby narządu głosu	58,0	61,7	57,2
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	59,0	61,7	58,0
nowotwory złośliwe	61,6	59,5	64,2
choroby skóry	47,9	61,2	46,0
schorzenia nerwów, mięśni	51,6	51,9	44,5
uszkodzenia narządu słuchu	57,2	52,2	56,0
zespół wibracyjny	50,7	57,5	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-
choroby narządu wzroku	35,5	31,0	40,0
choroby zakaźne lub pasożytnicze	50,9	52,5	48,5
nieustalona choroba zawodowa	54,1	55,3	52,2

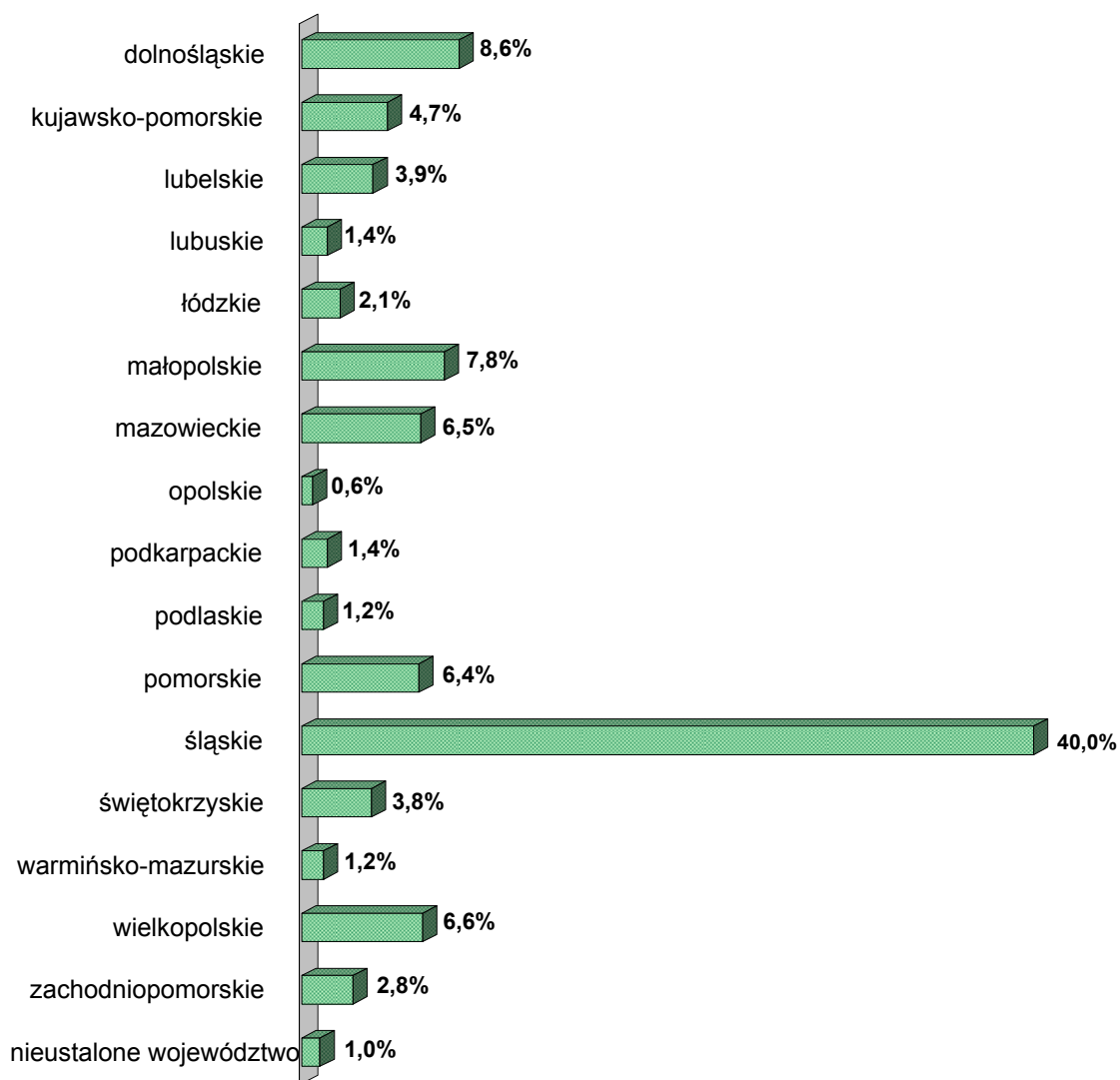
**TABL. 24 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU POWSTAŁEGO
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	wiek osób poszkodowanych				
		20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	18,1	12,4	10,9	14,8	16,9	22,9
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	14,0	5,0	15,0	40,0	8,5	19,5
pylice płuc	14,7	10,0	12,9	13,0	13,9	17,8
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	24,9	14,8	13,9	14,4	23,4	27,3
byssinoza	-	-	-	-	-	-
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	27,5	-	-	25,0	30,0	-
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	6,0	-	4,0	-	8,0	-
przewlekłe choroby narządu głosu	18,2	-	-	18,9	17,6	19,0
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	33,3	-	-	-	30,0	40,0
nowotwory złośliwe	47,4	-	-	33,0	46,2	49,9
choroby skóry	9,8	3,0	8,8	9,7	10,6	10,8
schorzenia nerwów, mięśni	10,6	-	8,6	9,5	11,2	11,1
uszkodzenia narządu słuchu	23,9	-	-	22,3	23,0	25,3
zespół wibracyjny	25,1	-	-	24,7	25,6	25,0
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-	-	-	-
choroby narządu wzroku	7,5	-	5,0	10,0	-	-
choroby zakaźne lub pasożytnicze	13,0	14,3	11,0	15,1	12,1	12,9
nieustalona choroba zawodowa	18,9	12,4	12,2	15,1	17,0	26,3

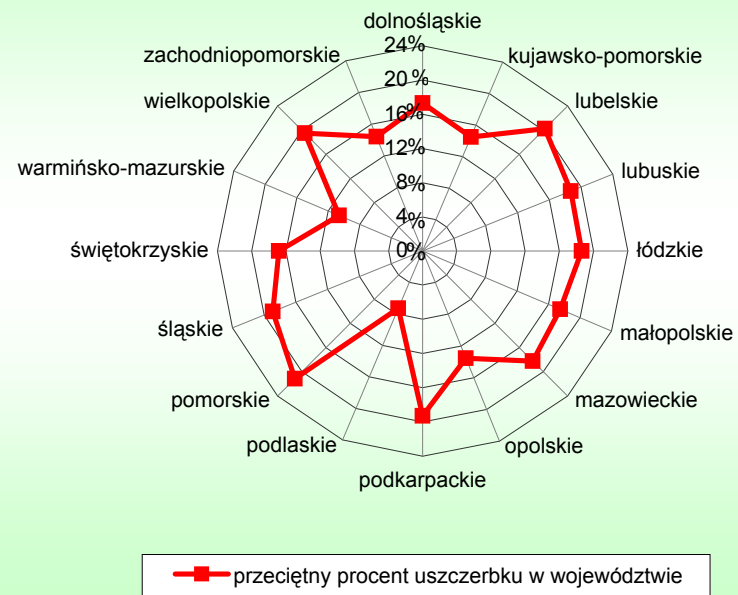
**TABL. 25 LICZBA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY
USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU
CHOROÓB ZAWODOWYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT
USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	2 029	100,0	18,1
Dolnośląskie	175	8,6	17,3
Kujawsko-pomorskie	95	4,7	14,5
Lubelskie	79	3,9	20,2
Lubuskie	29	1,4	18,7
Łódzkie	43	2,1	18,6
Małopolskie	158	7,8	17,5
Mazowieckie	132	6,5	18,2
Opolskie	13	0,6	13,5
Podkarpackie	28	1,4	19,3
Podlaskie	24	1,2	7,3
Pomorskie	129	6,4	21,1
Śląskie	811	40,0	18,9
Świętokrzyskie	78	3,8	16,8
Warmińsko-mazurskie	24	1,2	10,6
Wielkopolskie	134	6,6	19,5
Zachodniopomorskie	56	2,8	14,4
nieustalone województwo	21	1,0	13,9

Rys. 13 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw

Rys. 14 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych w poszczególnych województwach

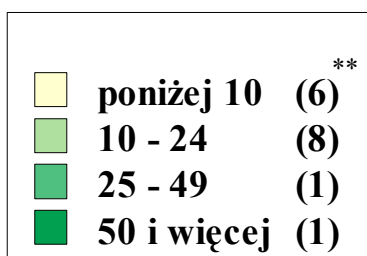

**TABL. 26 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 TYS
PRACUJĄCYCH* W LATACH 2010-2011**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	2010	20
	2011	18
	a	90,0
Dolnośląskie	2010	25
	2010	19
	a	76,0
Kujawsko-pomorskie	2010	15
	2011	16
	a	106,7
Lubelskie	2010	17
	2011	16
	a	94,1
Lubuskie	2010	12
	2011	10
	a	83,3
Łódzkie	2010	9
	2011	6
	a	66,7
Małopolskie	2010	31
	2011	16
	a	51,6
Mazowieckie	2010	7
	2011	7
	a	100,0
Opolskie	2010	9
	2011	5
	a	55,6
Podkarpackie	2010	5
	2011	5
	a	100,0
Podlaskie	2010	10
	2011	9
	a	90,0
Pomorskie	2010	15
	2011	19
	a	126,7
Śląskie	2010	58
	2011	53
	a	91,4
Świętokrzyskie	2010	22
	2011	25
	a	113,6
Warmińsko-mazurskie	2010	10
	2011	7
	a	70,0
Wielkopolskie	2010	11
	2011	12
	a	109,1
Zachodniopomorskie	2010	18
	2011	12
	a	66,7

* poza rolnictwem indywidualnym

Rys.15 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych w przeliczeniu na 100 tys. pracujących* według województw

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS

W 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił 79,2 tys. jednorazowych odszkodowań powypadkowych, w tym 76,8 tys. , tj. 97,0%, stanowiły jednorazowe odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy, a 2,3 tys., tj. 2,9% - jednorazowe odszkodowania z tytułu chorób zawodowych.

Ogólna kwota wypłaconych przez ZUS w 2011 r. jednorazowych odszkodowań powypadkowych wyniosła 324,5 mln zł, z czego 283,2 mln zł to wydatki na jednorazowe odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Z tytułu śmierci ubezpieczonego osobom uprawnionym wypłacono 808 odszkodowań, co stanowiło 1,0% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych, na łączną kwotę 41,3 mln zł.

Przeciętna wysokość jednorazowego odszkodowania powypadkowego kształtowała się na poziomie 4,1 tys. zł.

TABL. 27 JEDNORAZOWE ODSZKODOWANIA POWYPADKOWE WYPŁACONE PRZEZ ZUS W 2011 ROKU

Okoliczności powstania uszczerbku	Jednorazowe odszkodowania powypadkowe		Kwota wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych w tys. zł
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM			
OGÓŁEM	79 172	100,0	324 472,4
z tego z tytułu:			
wypadku przy pracy	76 817	97,0	293 080,1
choroby zawodowej	2 294	2,9	31 011,3
wypadku w drodze do lub z pracy*	61	0,1	381,0
Jednorazowe odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu			
OGÓŁEM	78 364	100,0	283 208,2
z tego z tytułu:			
wypadku przy pracy	76 113	97,1	256 621,2
choroby zawodowej	2 193	2,8	26 319,5
wypadku w drodze do lub z pracy*	58	0,1	267,5
Jednorazowe odszkodowania z tytułu śmierci ubezpieczonego			
OGÓŁEM	808	100,0	41 264,2 **
z tego z tytułu:			
wypadku przy pracy	704	87,1	36 458,9
choroby zawodowej	101	12,5	4 691,8
wypadku w drodze do lub z pracy*	3	0,4	113,5

* jednorazowe odszkodowania z tytułu wypadków w drodze do lub z pracy, które miały miejsce w 2002 r. a wniosek o odszkodowanie został zgłoszony po dacie wejścia w życie nowej ustawy wypadkowej, tj. po 1 stycznia 2003 r.

** łącznie ze zwiększeniami z tytułu przysługującego na każde z uprawnionych dzieci i innych członków rodziny